

Kaarina Tiihonen

NAPOLEON JA MUITA NOVELLEJA

NAPOLEON

ja muita novelleja

Kaarina Tiihonen

© 2024 Kaarina Tiihonen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt,
Saksa

ISBN: 978-952-80-7059-7

SISÄLLYSLUETTELO

TALONMIES	7
NAPOLEON.....	15
VALOKUVA	25
PIENI SAUNAMUISTO	33
VIIMEINEN MATKA.....	34
VIEKOITTELEVA LOHI	42
HELMI SUOMEN KRUUNUSSA	51
AIKAMATKA TULEVAISUUDESTA KIVIKAUTEEN	57
VALOON	67
KORONA-AJAN SUPERSANKARIT	78
JOULUMUORI.....	87
ORAVA	95
VIULUKOTELON SALAISUUS.....	97
PULLOPOSTIA.....	114
KARANNEET VIHREÄT OMENAT	130
SININEN SAARI	153
MIKÄ PÄIVÄ TÄNÄÄN ON?.....	157

USKONNOLLINEN TOIMINTA KIELLETTY	178
ILLALLINEN	230
LUKIJALLE	239

TALONMIES

Talonmies Rutanen on periaatteen mies. Hänen vastuullaan on koko kerrostalon, pihan ja katuosuuden siisteys. Siitä hän ei tingi tippaakaan. Mies tekee myös monet korjaustyöt tarvittaessa. Lisäksi hän valvoo tarkasti talon järjestyssääntöjen noudattamista.

Talonmies on erityisen ylpeä talon vanhasta hissistä. Säännöllisen huollon ansiosta se toimii luotettavasti. Hississä on yksinkertaiset nappulat sekä itseavattava veräjäportti, jonka takana on vielä teräksinen haitariovi. Talonmies Rutanen asuu itse ensimmäisessä kerroksessa, mutta kokeilee hissien toimivuutta päivittäin. Hän ajaa sillä ylimpään, viidenteen, kerrokseen ja takaisin alas. Samalla hän tarkastaa peilin ja lattian siisteyden.

Talon asukkaat ovat ruvenneet vaatimaan uutta, modernia hissiä, koska vanha on hidas ja kolisee häiritsevästi. Rutanen ei voi ymmärtää sellaista puhetta. Hän on lukenut sanomalehdestä, että ihmiset ovat jääneet päiväkausiksi vangeiksi uusiin

hisseihin. Ne, kun ovat täysin umpinaisia ja äänettämiä. Varsinkaan suurissa tornitaloissa kukaan ei huomaa, jos vikaantuneen hissin sisällä on ihminen. Uusissa hisseissä on sitä paitsi liian monimutkaiset ohjausnappulat. Ne menevät herkästi epäkuntoon. Kyllä asia on niin, että hyvin huollettu vanhanaikainen hissi on paras vaihtoehto tällaisessa, yli sata vuotta vanhassa, kerrostalossa. Sen kovasta äänestä valittaneille talonmies on huomauttanut, että talossahan on järjestyssäännöt. Niiden mukaan hiljaisuus alkaa klo 22:00 ja päättyy klo 7:00. Kenelläkään ei pitäisi olla rappuun asiaa hiljaisuuden aikana. Eihän siitä mitään tulisi, jos rappukäytävässä ravattaisiin yökaudet. Ulko-ovi voisi jäädä auki, ja kaiken maailman kulkijat pääsisivät taloon sotkemaan paikkoja.

Talonmies Rutanen tekee lumityötkin yksin. Jos yöllä sataa lunta, niin mies nousee vaikka kolmen aikaan aamuyöllä kolaamaan lumet kadulta ja pihalta. Tarvittaessa hän hiekoittaa kulkuväylät. Hänen aikanaan kukaan ei ole liukastunut talon ulkoalueilla.

Rutanen on sentään ollut talonmiehenä yli neljäkymmentä vuotta.

Mies on huomannut, että asukkaat seuraavat hänen selviytymistään raskaista töistä. Kolmannen kerroksen leskirouvakin kysyy jatkuvasti Rutasen vointia, ikään kuin se naiselle kuuluisi millään tavalla. Entäs sitten yläkerran naapuri, Kyösti Riipinen, on jatkuvasti ehdottelemassa Rutaselle eläkkeelle jääntiä. Kuka silloin hoitaisi siivoukset ja lumityöt? Joku ulkopuolinenko? Ei onnistu! Kukaan ei rupea enää talonmieheksi, eivätkä suuret ja hienot kiinteistöfirmat edes välitä missä kunnossa talon rappukäytävä ja ulkoalueet ovat. Kalliiksikin vain tulisi, kun niin sanotut huoltomiehet kävisivät kääntymässä. Rutanen on vasta seitsemänkymmenen, mies parhaassa iässä! Kyllä hän jaksaa työnsä hoitaa.

Talonmies Rutasen harmiksi lähistön koululaiset aiheuttavat häiriöitä kadulla. Kiljukaulat heittävät lumipalloja katutason ikkunoita päin sekä huutelevat ja pilkkaavat talonmiehen nähdessään. Mitä se ”puumerikin” tarkoittaa? Rutanen on uhannut ilmoittaa riiviöiden kouluun ilkeivallasta, jota arvon

oppilaat harrastavat. Sellainen kuitenkin vain yllyttää nuorisoa naureskelemaan ja huutelemaan. Lisäksi kaikilla lapsilla on nykyisin hienot kännykät, joilla ottavat kuvia vihaisesta Rutasesta. Jos meno ei rauhoitu, niin poliisille täytyy ilmoittaa häiriöstä.

Talonmiehen lapsuudessa ei kukaan olisi uskaltanut kohdella aikuisia samalla tavalla. Lakki kourassa piti tervehtiä. Puhua sai vasta, kun lupa siihen oli annettu.

Rutanen on tyytyväinen, että hänet kasvatettiin pienestä pitäen kuriin ja nuhteeseen. Koivuherran vitsa odotti kaapin päällä muistuttamassa, mitä huonosta käytöksestä seuraisi. Talonmies on vieläkin ylpeä siitä, että vitsaa tarvittiin vain kaksi kertaa. Ensimmäinen kerta oli silloin, kun Rutanen oli hukannut kotiavaimensa. Toisella kerralla poikaa piiskattiin, kun hän oli myöhästynyt koulusta. Rutanen ei kehdannut kertoa vanhemmilleen, että häntä oli kiusattu koulumatkalla. Isommat pojat olivat vieneet hänen reppunsa ja heittäneet sen roskalaatikkoon. Rutasella oli ollut vaikeuksia saada reppu takaisin itselleen. Kouluun tullessaan hän oli auttamattomasti myöhässä.

Talonmies Rutasen velvollisuus on seurata, mitä talossa tapahtuu. Neljännen kerroksen Jutta Heiskanen on hankkinut koiran itselleen. Semmoinen pieni spanieli on hankala tapaus. Heiskasen poissa ollessa koira haukkuu raivokkaasti eteisessä. Koko rappu raikuu eläimen ulvoessa ja raapiessa ovea. Koira saattaa haukkua tuntikausia. Jutta Heiskanen käski talonmiestä huolehtimaan omista asioistaan, kun mies kertoi koiran aiheuttamasta häiriöstä.

Viidennen kerroksen poikamies huudattaa musiikkia niin kovalla volyymillä, että se kuuluu avoimesta ikkunasta ulos asti. Muissakin huoneistoissa pidetään kummallista ääntä, kun talonmies Rutanen painaa korvansa asuntojen ovia vasten. Kerran kolmannen kerroksen Lindbergin huoneistosta tuli palaneen käryä rappuun. Asukas suuttui, kun talonmies soitti ovikelloa ja koputti oveenkin täysillä voimilla. Rutanen oli varma, että asukas oli nukahtanut, ja hellalla keitokset paloivat. Ovi avattiinkin niin äkäisesti, että talonmies oli selälleen kaatua. Moitteethan siitäkin seurasi, vaikka Rutanen oli vain hyvää tarkoittanut estäessään tulipalon syttymisen. Niin, niin,

kiittämättömyys on maailman palkka. Joku viisas on niin sanonut. Mies on täysin samaa mieltä.

Talonmies Rutanen herää ovikellon soittoon. Aamu on jo pitkällä. Suljettujen verhojen takana kirkas aurinko paistaa kuin ilkkuen. Mies ihmettelee, kuinka hän on niin kauan nukkunut. Ovikello kilahtaa uudestaan. "Tullaan, tullaan!" Talonmies huutaa ja tassuttelee paljain jaloin ovelle.

"Sosiaalityöntekijä Liisa Virta." Nuori nainen, punaisessa leningissään, esittelee itsensä.

"Herra Rutanen, voinko tulla sisälle keskustelemaan?"

"No, tulkaa nyt sitten", talonmies vastaa.

Rutanen katsoo yksiössään vallitsevaa epäjärjestystä. Tiskipöydällä on likaisia astioita. Maitopurkki on unohtunut ruokapöydälle näivettyneen juustopalan viereen. Vaatteita lojuu sohvan selkänojalla. Talonmies ei oikein muista, miten sellainen sotku on päässyt syntymään. Rutanen on tunnetusti järjestyksen mies.

”Minulla on teille hyviä uutisia”, nainen sanoo ja istuu sohvan nurkkaan.

”Teille on järjestynyt paikka Hoivakoti Puistolasta”, sosiaalityöntekijä jatkaa.

”Mitä te nyt tarkoitatte?”, Rutanen kysyy.

”Olette varmaan saanut kirjeen meiltä.”

”Kuulkaas nyt, nuori nainen! Minä olen tämän talon talonmies, enkä voi kotoani mihinkään lähteä! Te olette erehtynyt.”

Rutanen saa toimintakykynsä takaisin. Hän istuu ruokapöydän ääreen huvittuneena. Kyllä on maailma mennyt sekaisin. Hänkö muka joutaisi lähtemään johonkin hoitoon, kun työt odottavat.

”Herra Rutanen, tulette viihtymään uudessa kodissanne. Puistolassa on mukavia asukkaita, joista saatte seuraa. Pääsette valmiiseen ruokapöytään. Hoitajat huolehtivat teistä.” Liisa Virta katsoo vanhaa miestä silmiin ja hymyilee kauniisti. Talonmies antaa naisen puhua kaikessa rauhassa. ”Kun tuo on saanut kertoa asiansa, niin lähtee varmaan pois. Antaa vain

naisen jaaritella.” Rutanen on herrasmies, eikä rupea väittelemään selvästä asiasta.

Talonmies Rutanen on asunut viikon Hoivakoti Puistolassa. Mies ei tarkkaan ymmärrä, miten hänen asiansa oikein ovat. Eipä silti, hoivakodissa saa hyvää ruokaa, monta kertaa päivässä. Rutanen on pannut merkille, että kaikkialla vallitsee hyvä järjestys. Lattiat kiiltävät puhtaina. Hänen oma huoneensakin pysyy järjestyksessä. Sisävaatteet säilytetään lipaston laatikoissa. Ulkovaatteet mahtuvat hyvin kaappiin. Seinällä on taulu, jossa ovat järjestyssäännöt. Kyllä, kyllä, Puistolassa pidetään kaikki hyvällä tolalla. Piha-alueetkin ovat siistit. Missään ei näy roskia.

Talonmies Rutanen on huomannut kuitenkin yhden huolestuttavan asian. Talossa on moderni hissi. Se on sellainen umpinainen, jossa on monimutkaiset nappulat. Rutanen on kuullut muilta asukkailta, että vikatilanteessa, hälytysnappulaa painamalla, hississä kuuluu ihmisen ääni kaiuttimesta. Siihen voi kuulemma itsekin kertoa, minkälainen hätätilanne on tapahtunut. Talonmies Rutasta hymyilyttää. Ei hänkään sentään usko ihan mitä tahansa.

NAPOLEON

Sama työhuone oli todistanut kahden naisen välisiä keskusteluja vuodesta toiseen. Annella oli tapana kuvailla työtoverilleen yksityiselämänsä loputtomia sattumuksia. Siiristä oli tullut ainainen kuuntelija, jonka asiat eivät toista kiinnostaneet. Työtehtävät kasautuivat Siirin harteille. Anne käytti suuren osan ajastaan muuhun kuin yhteisten töiden tekemiseen. Työhuoneen ilmapiiri muuttui vähitellen painostavaksi.

Anne oli aloittanut avantouinnin, jota hän kehui hienoksi harrastukseksi. Muutaman kerran avannossa käytyään hän liittyi paikalliseen uintiseuraan. Nainen näytti Siirille kuvia hienosta saunarakennuksesta sekä tietenkin itsestään avannossa oikeaoppisesti pipo päässä. Eipä aikaakaan, kun Anne kutsui, suorastaan vaati, Siiriä tulemaan kanssaan avantoon. Siiri hankki kuuliaisesti tarvittavat asusteet ja naiset alkoivat suunnitella uutta harrastusta. Anne perehdyttäisi Siirin lajin hienouksiin.

Vihdoin koitti päivä, jolloin työtoverit pääsivät toteuttamaan aikeitaan. Anne oli varannut hehkuviiniä sekä lajitelman ranskalaisia juustoja patongin ja hedelmien kanssa nautittavaksi. Uintiseuran sauna oli lämmitetty valmiiksi, joten avantouinnin jälkeen saunottaisiin sekä käsiteltäisiin hiukset Annen ulkomailta tuomilla hoitoaineilla. Kiirettä ei pidettäisi. Siiri ei erityisemmin pitänyt homejuustoista, joten hän päätti syödä vain hedelmiä.

Siiri pelkäsi sydämensä pysähtyvän, kun jalat tavoittivat jäisen veden. Hän laskeutui avantoon puristaen rystyset valkeina tikkaiden reunoista. Vihdoin vesi ylettyi kainaloihin saakka, ja nainen irrotti otteensa kaiteesta. Hän pidätti hengitystään uidessaan.

” Hyvä Siiri, eihän se ollut niin kamalaa”, Anne huusi hyisessä vedessä ja näytti malliksi pitkiä uintiliikkeitä. Siiri nousi ylös ja kiskaisi laiturin penkiltä pinkin kylpytakkinsa. Hän harppoi rannalla olevan saunan ovelle. Tärisevä nainen kiskoi puista ovenriipaa, mutta uksi ei auennut.

NAPOLEON ja muita novelleja

- Tulkaa takaisin, Anne kuiskasi itkien.
Pakkanen oli kiristynyt. Naiset palelivat
voimakkaasti tärysten. Kumpikin tajusi, että
tilanne oli käymässä hengenvaaralliseksi.

Kappale on nimikkonovelliista **NAPOLEON**.
Se perustuu tositäriinaan kahdesta
avantouimarista, jotka joutuivat
hengenvaaraan aivan yllättäen.

Uskokaa tai älkää, mutta lähes kaikki tämän
kirjan novellit ovat tositapahtumien
innoittamia.

Todellisesta elämästä löytyvät kaikkein
ihmeellisimmät tarinat.

BoD

9 789528 070597